

Onder embargo tot 12 mei 2026, 15:00 CEST

Nederlandse vijfjarigen scoren op meerdere kernvaardigheden ondergemiddeld

In het voorjaar van 2025 heeft Nederland voor het eerst meegedaan aan IELS (*International Early Learning and Child Well-being Study*), een internationaal vergelijkend onderzoek naar de kennis en vaardigheden van vijfjarigen. In Nederland zitten deze leerlingen groep 1 en 2 van het basisonderwijs. Naast Nederland hebben nog 7 andere landen deelgenomen aan het door de OECD geïnitieerde onderzoek.

Nederlandse vijfjarigen behalen een score gelijk aan het internationaal gemiddelde voor beginnende geletterdheid, maar scoren onder het internationaal gemiddelde voor beginnende gecijferdheid en verschillende executieve functies en sociaal-emotionele competenties. Op verschillende domeinen blijven Nederlandse vijfjarigen achter ten opzichte van het gemiddelde van leeftijdsgenoten in andere landen. Kenmerken zoals de sociaal-economische status van het gezin, opvang op 3-jarige leeftijd en de mate waarin kinderen worden voorgelezen hangen samen hun kennis en vaardigheden.

Vijfjarigen behalen beneden gemiddelde scores voor zes van de tien gemeten kerndomeinen

De resultaten laten zien dat vijfjarige leerlingen in Nederland beneden het internationaal gemiddelde presteren voor beginnende gecijferdheid, inhibitie, werkgeheugen, mentale flexibiliteit, non-disruptief gedrag en prosociaal gedrag. De kennis en vaardigheden van vijfjarige leerlingen in Nederland blijven voor deze domeinen achter bij die van leeftijdsgenoten in verschillende andere landen. Voor beginnende geletterdheid en emotionele identificatie en attributie scoren Nederlandse kinderen gemiddeld, terwijl zij alleen op vertrouwen bovengemiddeld presteren.

Relatief weinig hoge scores voor vijfjarigen uit Nederland

De spreiding tussen de 10% laagst en 10% hoogst scorende leerlingen is in Nederland relatief klein in vergelijking met de verschillen tussen leerlingen in andere landen. De 10% laagst scorende leerlingen in Nederland scoren gemiddeld hoger dan de laagst scorende leerlingen in andere landen. De 10% hoogst scorende vijfjarigen uit Nederland scoren daarentegen meestal lager dan de hoogst scorende leerlingen in andere landen. Deze resultaten laten zien dat minder vijfjarigen uit Nederland in staat zijn hogere scores te behalen.

Wel laten de resultaten zien dat leerlingen verschillend het basisonderwijs starten: er zijn leerlingen die op vijfjarige leeftijd al sterk ontwikkelde vaardigheden hebben, maar er is ook een groep leerlingen die met veel minder kennis en vaardigheden de kleuterperiode begint.

Voorlezen en opvang helpen leerlingen in het ontwikkelen van hun vaardigheden

Regelmatig voorlezen speelt een duidelijke positieve rol. Vijfjarigen die minimaal vijf keer per week worden voorgelezen, laten sterkere vaardigheden zien in geletterdheid, gecijferdheid én emotieherkenning dan kinderen die minder vaak worden voorgelezen. Leerlingen die op driejarige leeftijd naar de opvang gingen, laten sterke vaardigheden zien in geletterdheid, gecijferdheid en inhibitie dan leerlingen die nooit naar de

opvang gingen. Dit voordeel lijkt er met name te zijn wanneer leerlingen gematigd gebruik hebben gemaakt van de opvang.

Over het onderzoek

IELS is een initiatief van de OECD en is in 2025 voor de tweede keer uitgevoerd. Nederland heeft in 2025 voor het eerst deelgenomen aan het onderzoek. In totaal hebben acht landen deelgenomen aan het onderzoek. Met het onderzoek worden kernvaardigheden van vijfjarigen in kaart gebracht. Ook worden relevante kind- en omgevingskenmerken - zoals de sociaal-economische status van het gezin, de thuistaal en de mate waarin leerlingen op jongere leeftijd gebruik hebben gemaakt van de kinderopvang - in kaart gebracht. In Nederland hebben ruim 2.800 vijfjarigen van 182 verschillende basisscholen verspreid door het hele land deelgenomen.

De OECD is naast IELS ook initiator van andere internationaal vergelijkende onderzoeken zoals PISA (vaardigheid in lezen, wiskunde en natuurwetenschappen van 15-jarigen) en TALIS (werk- en leeromgeving op scholen). Het Nederlandse deel van IELS-2025 werd uitgevoerd door onderzoekers van het Expertisecentrum Nederlands en KBA Nijmegen met subsidie van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Meer informatie?

Dr. Nicole Swart, projectleider IELS-2025 | n.swart@expertisecentrumnederlands.nl

024-204 25 79 (persoonlijk) | 06-30 987 827 (persoonlijk) | 024-382 32 32 (secretariaat)

Het complete rapport is vanaf 12 mei 2026, 15:00 CEST te vinden op:

www.expertisecentrumnederlands.nl/iels